

paktom kupili relativnu sigurnost od sudskih tužbi, pa tako korisnici JDS-a ne moraju previše razmišljati o licenciranju njihovog OS-a SCO-u (nije da bi i inače).

Nedavno se pojavila inicijativa kojom se pokušalo nagovoriti Sun na izdavanje Jave kao *open source* tehnologije da se ubrza razvoj, a tehnologija oslobodi potpune Sunove kontrole. Predstavnici Suna reagirali su izjavom da je to "malo vjerojatno". Nedavno je čak i R. Stallman, apsolutni autoritet i guru cijelog GNU pokreta, izrazio svoju zabrinutost razvojem programa koji se oslanjaju na "neslobodne" tehnologije, te pozvao zajednicu na ubrzan razvoj GNU Java Compilera i Classpatha, koji su slobodna, ali zasad nepotpuna implementacija Jave.

Java Desktop

Mada je budućnost neizvjesna, mi još uvijek imamo na raspolaganju odličnu *desktop* distribuciju, koja bi i sa smanjenim tempom razvoja još uvijek mogla značiti zamjenu respektabilnog broja Windows *desktopa* njihovom jeftinijom alternativom.

Najbolji način upoznavanja s njom je da ju i sami počnemo koristiti. Na cijelu ćemo proceduru gledati iz korporacijske perspektive, dakle sistem-inženjer postavlja sustav, a korisnik ne eksperimentira previše jer mu sve radi. Njegova uloga je pokretanje aplikacija koje mu trebaju za posao.

SuSE reloaded

Instalacija je standardna SuSE-ova, čak su direktoriji s RPM paketima na CD-u imenovani "suse". YaST, alat za instalaciju, tek je malo promijenjen u odnosu na SuSE, a čak i dio pri samom kopiranju paketa greškom pokazuje pet CD-ova (umjesto JDS-ovih četiri). Nitko tko je već instalirao SuSE ne može imati problema. Što je detaljnija i zahtjevnija instalacijska procedura, to je manje potrebno podešavanje tijekom rada. A to je i poanta korporacijskog sustava, gdje krajnji korisnik ne treba uopće znati ni kako se zove sustav na kojem radi (iako bi to bilo zgodno, barem radi promocije).

Ono što moramo primijetiti je jako smanjen broj dostupnih aplikacija, u usporedbi sa SuSE-om. Yast instalacijski izbornici su poluprazni, popunjeni uglavnom Gnome programima. KDE pak nismo našli ni u tragovima, što znači da će biti ozbiljnih poteškoća u dodavanju KDE aplikacija čiji broj nije zanemariv. Pokušaje skidanja paketa sa SuSE-ovog FTP servera i mukotrpno igranje s međuovisnostima ne bismo preporučili.

▲ Scott McNealy, u trenutku kad je Linux bio vrlo bitan za Sun

svibanj 2004.

3D sučelje

Iako se JDS tek probija na *desktope* poslovnih korisnika, Sun već radi na njevoj zamjeni, i to na fundamentalnoj razini. Projekt Looking Glass namjerava u velikoj mjeri promijeniti način naše komunikacije s računalom. 3D okolina, koja bi mogla snažno popularizirati Linux (jer će se prvo pojaviti na njemu), mijenja naš doživljaj prozora kao okvira u kojima se vrti program. Prozor više nije statični okvir, već ga možemo zakretati po svim osima rotacije, na poledini napisati zabilješku, učiniti ga prozirnim, pomaknuti u stranu i slično. Iako tek u fazi planiranja, Sun bi uz pomoć Open Source zajednice mogao izjednačiti odnos snaga između pojedinih operacijskih sustava mijenjajući standarde GUI-ja kakvi - nametnuti hardverskim ograničenjima -

▲ Looking Glass, novo Sunovo 3D sučelje moglo bi značajno promijeniti način naše komunikacije sa sustavom

postoje još od početka 80-tih. Nadamo se da se povijest neće ponoviti. Prezentacija Looking Glassa može se naći na adresi www.sun.com/software/looking_glass/demo.html.

Zaključujemo da je sustav vrlo slab po mogućnostima nadogradnje i ograničen na (ponegdje loše odabrane) Gnome aplikacije.

Popis aplikacija u izbornicima organiziran je vrlo logično, po principu: jedna namjena - jedna aplikacija. Iako to smanjuje mogućnost izbora, barem neće zbunjivati korisnika s nekoliko verzija istovrsnih aplikacija. Osim toga, u izbornicima nisu navedene po imenu već po funkciji. Čak i u naslovu programa nema pravog imena (Mozilla je nazvana "Web browser" - kao da to nije dovoljno očito). Ne možemo dokučiti zašto Sun nije u izbornicima dodao Real Player koji je standardno instaliran. Vjerojatno postoji još takvih aplikacija (ipak smo zauzeli 2,5 GB diska), ali su nam iz nekog razloga one skrivene.

Virtualna Java

Nalazimo i nekoliko pravih Java aplikacija, no bez smisla i mjere stavljenih u sustav, vjerojatno tek toliko da se opravda ime distribucije. Ono što kod njih upada u oči je vizualno nesuglasje s ostatkom sustava - pa čak i međusobno. Java Swing aplikacije imaju svoj izgled, a Gnome ima svoj. Standardni program za reprodukciju multimedijalnih sadržaja također je minimalistička Java aplikacija, koja ne samo što se sporo pokreće, nego ima i bezbroj boljih alternativa. U cijenu distribucije uključen je i odličan StarOffice, komercijalni uredski alat, što ukupnu cifru čini vrlo prihvatljivom. Ne zaboravimo ni igre, kojih je dodano neproporcionalno više u odnosu na ostale programe. Četrnaest glavlomki zasigurno će skratiti duge uredske sate.

Lak za korištenje

Moramo ipak pohvaliti ukupni vizualni dojam cijele distribucije. Sun je očito dobro proučio tipične radne navike prosječnog korisnika i temeljem toga dizajnirao cijeli sustav. Osobi naviknutoj na Windows sustav prelazak će biti brz i jednostavan. Ikone na *desktopu* poput "This Computer" i "Network Places" ne mogu se dvoznačno shvatiti. Iako se u usporedbi s ostalim distribucijama možda i previše željelo odmaknuti od Linux naslijeđa, opet moramo ponoviti da je to sasvim opravdano obzirom na korporacijsku namjenu JDS-a. Primjerice, naredbeni redak dobro je sakriven od korisnika kako

ga ne bi pokrenuo greškom, a nismo bili u mogućnosti ni prebaciti se na tekstualnu konzolu (*Ctrl + Alt + F1*). Na tipki *Launch* (alternativa *Startu*) nalazimo tipične stavke: pretraga, posljednje korištene datoteke, odjava sa sustava i pomoć, baš kao što smo i navikli. Hijerarhija direktorija također je prikriivena, a korisnika se ograničava na mapu s dokumentima, s pretpostavkom da nema što tražiti drugdje. Ugodno nas je iznenadio *automount* USB *sticka*, budući da na istoj konfiguraciji s ostalim distribucijama nije proradio odmah. *Copy-paste* radi između svih aplikacija.

Šire prihvaćanje

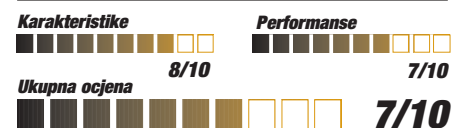
Ono što nedostaje je centralizirani sustav nadzora i nadgradnje, no oprostiti ćemo im, ipak je prva verzija. Voljeli bismo vidjeti tiskanu dokumentaciju, što smatramo logičnim dodatkom. Čak ni hardverski zahtjevi nisu pretjerani (navodi se PIII-600, 256 MB RAM-a), a vjerujemo da bi radilo i na manjim. O sigurnosti se ne moramo previše brinuti, računalo ne vrti praktički niti jedan potencijalno nesiguran servis. Pametnim marketingom, ozbiljnim Sunovim angažmanom i ispravljanjem par detalja budućnost mu je zagarantrana.

Sun Java Desktop System Distribucija Linuxa za korporacije

⊕ ujednačenost, prilagođenost krajnjem korisniku, StarOffice, podrška,

⊖ poneki bugovi, blagi osjećaj nedovršenosti, spori Java programi, neizvjesnost

Optimalna konfiguracija: jači Pentium III, 256 MB RAM-a, 3 GB HDD-a

Ustupio: Computech, (01) 61 99 611

<http://www.sun.com/software/javadesktopsystem/>

cijena: 91,74 Eura